AINEVALDKOND „KUNSTIAINED“ GÜMNAASIUM

1. ÜLDALUSED **2**

1.1. Valdkonnapädevus 2

1.2. Õppeained ja maht 4

1.3. Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming 5

1.4. Üldpädevuste kujundamise võimalusi 6

1.5. Lõimingu võimalusi teiste ainevaldkondadega 8

1.6. Läbivate teemade rakendamise võimalusi 9

1.7. Õppetegevuse kavandamine ja korraldamine 10

1.8. Hindamise alused 11

1.9. Füüsiline õppekeskkond 12

2. AINEKAVAD **13**

2.1. Muusika 13

I kursus “Uusaegse helikeele kujunemine“ 15

II kursus “Klassitsism ja romantism. Rahvuslikkuse kujunemine muusikas” 17

III kursus “Eesti muusikalugu” 19

2.2. Kunst 22

I kursus „Kunst ja kunstiajalugu“ 24

II kursus „Kunst ja visuaalkultuur 20. ja 21. sajandil“ 26

1. ÜLDALUSED

1.1. Valdkonnapädevus

Kunstiainete õpetamise eesmärk gümnaasiumis on kujundada õppijates kunstipädevus, st olla kultuuriliselt teadlik, mõista kunstide mitmekesisust ning maailma kultuurilist eripalgelisust; omada põhiteadmisi Eesti, Euroopa maailma kultuuripärandist; väärtustada loomingulisi saavutusi visuaalsetes kunstides ja muusikas; mõelda kriitilis-loovalt; väärtustada mitmekesist eneseväljendusoskust, isikupära ning valmisolekut leida värskeid lahendusi muutuvates oludes; osata kasutada kunsti ja muusika väljendusvahendeid isiklikuks ja kollektiivseks loominguliseks tegevuseks.

Kunstiainete valdkonnapädevus on universaalne ja väljendub selles, et gümnaasiumi lõpuks õpilane eakohaselt:

1. teadvustab oma sidet muusika, kunsti ja visuaalkultuuriga ning Eesti ja maailma kultuuripärandiga;
2. loob, uurib ja tõlgendab, kasutades muusika, kunsti ja visuaalkultuuri väljendusvahendeid, teadmisi ning meetodeid;
3. mõtestab ning reflekteerib eri kultuurinähtusi, enda ja kaasõppijate loometegevust;
4. mõistab muusika ja kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas;
5. osaleb kunstide suhtluses tõlgendamist vajava sõnumi edastaja ning vastuvõtjana informeeritult ja kriitiliselt;
6. on loova eluhoiakuga ja lahendab probleeme loovalt.

1.2. Õppeained ja maht

Kunstiainete valdkonda kuuluvad kohustuslike õppeainetena muusika ja kunst. Kunstiainete kohustuslikud kursused on järgmised:

kunst 2 kursust

1. "Kunst ja kunstiajalugu"
2. „Kunst ja visuaalkultuur 20. ja 21. sajandil“

muusika 3 kursust:

1. „Uusaegse helikeele kujunemine“
2. „Rahvuslikkus muusikas“
3. „20. ja 21. sajandi muusika“

Kõigi kursuste juurde kuulub teema „Muusikaline eneseväljendus: laulmine, pillimäng, omalooming“.

1.3. Ainevaldkonna kirjeldus ja valdkonnasisene lõiming

Kunstiaineid ühendab kultuurilise mitmekesisuse tundmaõppimine ning väärtustamine, Eesti ja paikkondliku kultuuritraditsiooni edasikandmine ning kultuurilise ja rahvusliku identiteedi kujundamine. Kunstiainetes õpitakse tundma kultuuride arengulugu ja suundumusi, kunstiliikide ja -stiilide ning ühiskondlike protsesside vastastikuseid mõjutusi, varasemate ajastute kunstiloomingu suhestumist tänapäevaga ning aktuaalsete teemade käsitlemist kunstide kaudu.

Kunstiaineid õpetades pööratakse tähelepanu sotsiaalsete, eetiliste ja esteetiliste väärtushoiakute kujundamisele ning toetatakse avatud ja kriitilist suhtumist erinevatesse kultuurinähtustesse. Kunstiainetes eeldatakse ning võimaldatakse õpilase aktiivset osalust kunstitegevustes, mille kaudu arendatakse mõtte- ja tundemaailma, taju, loovust ning analüüsivõimet. Toetudes teadmistele ja oskustele rakendatakse loomevõimeid ning mõtestatakse iseenda ja kunstide rolli ühiskonnas.

Kunstiainete sisus, tegevustes ja taotlustes on ühised järgmised aspektid:

1. teadmised kunstidest (teoste analüüs ja võrdlus);
2. ainealane (verbaalne) keel;
3. loominguline eneseväljendus (loomine, esitamine);
4. kunstiloomingu vastuvõtmine (kommunikatsioon, kriitika);
5. omakultuuri, kohaliku ja maailmakultuuri väärtustamine (mitmekultuurilisus);
6. kultuuriväärtuste kaitsmine (jätkusuutlikkus).

Innustatakse õppijaid külastama muuseume, teatrit, kontserdeid, näituseid, avatud ateljeesid. Nende külastamine toetavad kultuuripärandi ja nüüdisaegse

kultuuri väärtustamist ning kujundavad vastutustunnet selle hoidmise ja kaitsmise eest.

1.4. Üldpädevuste kujundamise võimalusi

Ainevaldkond võimaldab kujundada kõiki üldpädevusi igapäevases õppes nii teooria kui ka praktiliste tegevuste kaudu. Pädevustes eristatava nelja omavahel seotud komponendi – teadmiste, oskuste, väärtushinnangute ning käitumise kujundamisel on kandev roll õpetajal, kelle väärtushinnangud ja enesekehtestamisoskus loovad sobiliku õpikeskkonna ning mõjutavad õpilaste väärtushinnanguid ja käitumist. Üldpädevuste kujunemisel on tähtis koht kooli ja õppija koostööl.

Kultuuri- ja väärtuspädevus. Kunstivaldkonna õppeained rõhutavad kultuuriteadmisi ja ühisel kultuuripärandil põhinevat kultuuriruumi õppija identiteedi osana. Tegevustes väärtustatakse isikupäraseid loovaid lahendusi ning kultuurilist ja sotsiaalset mitmekesisust. Käsitletavate teemade, analüüsitavate kunstiteoste ja -sündmuste kaudu toetatakse eetiliste ning esteetiliste väärtushoiakute kujunemist. Praktiline loominguline tegevus ja selle üle arutlemine õpetavad teadvustama kunsti ning muusikat eneseväljenduse vahendina, hindama erinevaid ideid, seisukohti ja probleemilahendusi ning austama autorsust. Kasvatatakse teadlikku ja kriitilist suhtumist erinevatesse infokanalitesse.

Sotsiaalne ja kodanikupädevus. Kunstiainete uurimuslikud ja praktilised rühmatööd, loovtööd, arutlused ja esitlused ning valdkondlikes ja valdkondade ülestes õppeprojektides osalemine kujundavad koostöövalmidust ning väärtustavad üksteise toetamist. Kunstiteoste üle arutledes harjutakse oma seisukohti kaitsma ning teiste arvamustest lugu pidama. Kunstiained teadvustavad inimese kui keskkonna kujundaja ja kasutaja mõju, juhtides teadlikult ning jätkusuutlikult tegutsema nii looduses kui ka inimeste loodud ruumilistes ja virtuaalsetes keskkondades.

Enesemääratluspädevus. Loovülesannete täitmisel saadav pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad õppida tundma oma huve ja võimeid ning kujundada positiivset enesehinnangut. Kultuuri- ja sotsiaalteemade käsitlemine (vaadeldavad kultuurinähtused, kunstiteoste ja muusikapalade ainestik ning sõnumid jne) aitab kujundada personaalset, sotsiaalset ja kultuurilist identiteeti.

Õpipädevus. Kunstiaineis kujundatakse õpipädevust eriilmeliste ülesannete, õppemeetodite ja töövormide rakendamise kaudu, mis võimaldab õppijatel teadvustada ning kasutada oma õpistiili. Iseseisvad uurimis- ja probleemülesanded eeldavad info hankimist, selle analüüsimist ja tõlgendamist ning õpitu kasutamist uudsetes situatsioonides. Kunstiaineis saavad õppijad ise jõukohaseid ülesandeid luua, oma valikute sobivust kontrollida, uusi oskusi katsetada ning järjekindlalt harjutada. Pidev tagasiside ja eneseanalüüs aitavad järjest suurendada õppija rolli oma õpitegevuse juhtijana.

Suhtluspädevus. Kunstiaineis on tähtsal kohal kunstiteostest, -stiilidest, -ajastutest jms kõnelemine, kasutades kirjelduses nii korrektset emakeelt kui ka ainespetsiifilist terminoloogiat. Oma tööde esitlemine ning aruteludes erinevate seisukohtade võrdlemine ja kaitsmine toetavad väljendusoskuse kujunemist ning ainealase oskussõnavara kasutamist. Kunsti- ja muusikateemaliste referatiivsete ja loovtööde koostamine eeldab teabetekstide mõistmist ning mitmesuguste info esitamise viiside kasutamist (tekst, joonis, skeem, tabel, graafik vm). Kunstiaineis tutvutakse kunsti ja muusika kui kommunikatsioonivahenditega, õppides tundma neile eriomast mitteverbaalset keelt ning „tõlkides" sõnumeid ühest keelest teise.

Matemaatika-, loodusteaduste- ja tehnoloogiaalane pädevus. Kunstiainetes rakendatavate ülesannete lahendamiseks tuleb sõnastada probleeme, arutleda lahendusteede üle, põhjendada valikuid ja analüüsida tulemusi. Õpitakse analüüsima kunstikategooriaid (kompositsioon, struktuur, rütm jne), võrdlema ja liigitama erinevate nähtuste tunnuseid ning kasutama sümboleid. Õppetöö käigus õpitakse kasutama uudseid lahendusi, mõistma teaduse ning tehnoloogia rolli muusika ja kunsti arengus.

Ettevõtlikkuspädevuse kujunemist toetavad kunstiaineis probleemülesanded ning õpitava sidumine nüüdisaegse igapäevaelu nähtustega. Kunstiainete valdkonnas on iseloomulik uuenduslike ja loovate lahenduste väärtustamine. Õppetöö võimaldab katsetada ideede väljendamise ja esitlemise erinevaid võimalusi, valides leidlikult sobivaid meetodeid ning rõhutades oma tugevaid külgi. Õpitakse tegevust plaanima, vastutama tööde lõpuni tegemise ja tulemuse eest. Tutvutakse ka valdkonnaga seotud elukutsete ning institutsioonidega.

Digipädevus. Kunstiaineid õppides kasutatakse digivahendeid teabe otsimiseks, kogumiseks, töötlemiseks ja esitamiseks. Kogutud teavet rakendatakse õppetöös eesmärgipäraselt ja osatakse valida ainespetsiifiliselt vajalikke digivahendeid. Õppides ning digitaalset sisu luues ja säilitades kasutatakse erinevaid audiovisuaalseid ning muid multimeediumi vahendeid ja rakendusi. Oma

loomingut jagades ning teiste loomingut kasutades järgitakse digikeskkonnas intellektuaalse omandiga kaasnevaid õigusi ning kohustusi. Ollakse teadlik digivahendite rakendamisega kaasneda võivatest terviseriskidest. Internetis loomingut jagades tegutsetakse vastutustundlikult.

1.5. Lõimingu võimalusi teiste ainevaldkondadega

Valdkondade üleseks lõiminguks on kunstivaldkonna õppeainetes palju võimalusi, sest teiste eluvaldkondadega suhestumine ja interdistsiplinaarsus on nüüdisaegsele kultuurile iseloomulik. Kunstide aineseks on inimeseks olemine ja sotsiaalsed suhted, olles paljudes erinevates avaldumisvormides tihedalt seotud oma ajastu mõtteviisidega.

Erinevate kultuuridega tutvutakse keele ja kirjanduse, võõrkeelte, sotsiaalainete ja loodusainete tundides, kujundatakse väärtushoiakuid ning teadvustatakse maailma kultuurilist mitmekesisust. Kunstiained keskenduvad teiste õppeainetega võrreldes kontsentreeritumalt kultuuridevahelise dialoogi mõtestamisele ja loovuse kasutamisele nüüdisühiskonna innovatsiooniallikana.

Keel ja kirjandus, sh võõrkeeled. Arendatakse verbaalset eneseväljendusoskust, diktsiooni, funktsionaalset lugemisoskust ning infokanalite kasutamise oskust; vaadeldakse eri ajastute ja kultuuride lugusid muusikas ning kujutavas kunstis, teatri- ja filmikunstis. Kasutatakse kunstiainetega kattuvaid mõisteid (nt kompositsioon, struktuur, rütm, plaan, stiil, variatsioon, improvisatsioon, dünaamika jm).

Matemaatika. Arendatakse seoste loomise oskust ja loogilist mõtlemist (matemaatiline keel, struktuur, sümbolid ja meetodid).

Loodusained. Teadvustatakse inimese kuulmis- ja nägemismeele füsioloogilist eripära, õpitakse tundma looduskeskkonda ja selle eluvormide mitmekesisust ning helide, valguse ja värvide omadusi.

Sotsiaalained. Vaadeldakse inimese suhteid teiste inimeste ja inimrühmadega ning erinevate kultuuride kommete ja pärimustega, kunsti ja kultuuri rolli ja muutumist erinevatel inimajaloo etappidel. Õpitakse tundma eri ajastute eetilisi ja esteetilisi tõekspidamisi ning nende seotust sotsiaalsete, majanduslike, ideoloogiliste, tehnoloogiliste jm mõjutajatega. Ühine on maailma kultuurilise

mitmekesisuse teadvustamine ja väärtustamine, isiklike seisukohtade väljendus- ja põhjendusoskuste kujundamine.

1.6. Läbivate teemade rakendamise võimalusi

Kunstiainete õppes rakendatakse läbivaid teemasid õppeainete eesmärgiseade, õpitulemuste ning õppesisu kavandamisel lähtuvalt õppeaine spetsiifikast.

Elukestev õpe ja karjääri planeerimine. Kunst ja muusika võimaldavad õpilasel teadvustada oma võimeid ning huve, omandada nii ainespetsiifilisi kui ka üldisemaid mõtlemis- ja tegutsemisstrateegiaid, sh õpioskusi. Tutvutakse kunstide mitmekülgsete väljunditega igapäevaelus ning kunstidega seotud elukutsetega. Kunstide õppimine arendab ka kõigil teistel elualadel vajalikku loovat mõtlemist.

Keskkond ja jätkusuutlik areng on seotud loodusliku ja kultuurilise mitmekesisuse väärtustamisega. Teadvustatakse inimese kui keskkonna kujundaja ja kasutaja mõju, juhtides teadlikult tegutsema nii looduses kui ka inimeste loodud ruumilistes keskkondades. Tähelepanu pööratakse inimtegevuse mõjule keskkonna, sh sotsiaalse keskkonna arengus ning keskkonnaprobleemide lahendamisel.

Teabekeskkond. Läbiva teema käsitlemisel kujundatakse õpilastes mitmekülgseid oskusi, nagu info leidmine muusika ja kunsti kohta, helilise ning visuaalse kommunikatsiooni väljendusvahendite kasutamine, keskkonna visuaalne ja heliline kujundamine. Tutvutakse andmebaasidega, õpitakse teadlikult tegutsema ja arvestama meediakeskkonna võimaluste ja ohtudega ning autorikaitsega.

Kodanikualgatus ja ettevõtlikkus. Kunstiainetes julgustatakse kujundama ja väljendama oma seisukohti ühiskonnas toimuvate protsesside kohta ning võimalusel katsetama oma ideede arendamist ja elluviimist, mis omakorda toetab õpilaste positiivse enesehinnangu kujunemist.

Tehnoloogia ja innovatsioon. Kunstiainetes kasutatakse võimalusel praktiliste loovtegevuste kaudu erinevaid oskusi ja vahendeid ning leiutatakse ja katsetatakse uusi võimalusi, toetades pidevalt muutuvas tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas toimetuleva inimese kujunemist.

Tervis ja ohutus. Kunstiaineis teadvustatakse loovtegevuste emotsionaalselt tasakaalustavat mõju. Kunstis juhitakse tähelepanu materjalide, töövahendite ja instrumentide ohutuse ning otstarbekuse jälgimisele.

Väärtused ja kõlblus. Õppes tutvutakse Eesti ja maailma kultuuripärandiga, teadvustatakse kultuuri rolli igapäevaelus ning kujundatakse avatud ja lugupidavat suhtumist nii erinevatesse kultuuritraditsioonidesse kui ka nüüdisaja kultuurinähtustesse. Väärtustatakse uute ideede ning isiklike kogemuste ja emotsioonide väljendamist.

Kultuuriline identiteet. Õppijad võtavad osa ühiseid väärtusi kujundavatest kunstisündmustest nii esineja kui publikuna (näitused, muuseumid, kontserdid ja etendused). Tähtis on õppijate endi osalemine laulupidudel, muusika- ja kunstiüritustel, samuti osavõtt erinevatest võistlustest. Kunstiainete kaudu kujundatakse teadlikke näituse-, teatri- ja kontserdikülastajaid, mis omakorda aitab tõsta inimeste elukvaliteeti.

1.7. Õppetegevuse kavandamine ja korraldamine

Õpet kavandades ja korraldades:

1. lähtutakse õppekava alusväärtustest, üldpädevustest, õppeaine eesmärkidest, õppesisust ja oodatavatest õpitulemustest ning toetatakse lõimingut nii ainesiseselt kui ka teiste õppeainetega ja läbivate teemade abil;
2. taotletakse, et õppija õpikoormus (sh kodutööde maht) on mõõdukas ning arvestab täiskasvanuõppe eripära;
3. võimaldatakse õppida üksi enda poolt valitud ajal ning kohas, et toetada õppijate kujunemist aktiivseteks ja iseseisvateks õppijateks ning loovateks ja kriitiliselt mõtlevateks isiksusteks;
4. kasutatakse diferentseeritud õppeülesandeid, mille sisu ja raskusaste toetavad individualiseeritud käsitlust ning suurendavad õpimotivatsiooni;
5. rakendatakse nüüdisaegseid IKT-l põhinevaid õpikeskkondi ning õppematerjale ja - vahendeid;
6. teemakohase info leidmiseks ning õppeülesannete loomiseks ja esitlemiseks rakendatakse nii traditsioonilisi kui ka info- ja kommunikatsioonitehnoloogial põhinevaid õpikeskkondi, õppematerjale ja töövahendeid;

7. arendatakse õppijate analüüsi- ja eneseväljendusoskust: retsensioonide ja esitluste koostamine ning esitlemine, kunsti- ja muusikateoste ning ajastute näidete võrdlemine ja analüüsimine;
8. seostatakse õppesisu näidetega paikkonna, Eesti ja maailma kunsti ning muusika, samuti eesti rahvakultuuri kohta;
9. tutvustatakse tunnivälise loometegevuse võimalusi (koorilaul, solistid, ansamblid, orkestrid, näituste kavandamine, töötoad jm).

Õppetegevuse korraldamiseks on oluline arendada õppijate aktiivsust. Praktiliste tööde ainestik on seotud nii kunstide kui ka õppija igapäevaelu (keskkonna, aja ja ühiskonnaga) ning aktuaalsete sündmuste ja probleemidega – kasutada saab kõigis õppeainetes omandatud teadmisi ja oskusi.

Õppetegevuse kavandamisel on õpetajal võimalus koostöös õppijatega teha valikuid õppesisu käsitlemises ja võimaluse korral arvestatakse õpilaste ettepanekutega õppetöö kavandamisel selleks, et taotletavad õpitulemused oleksid saavutatud ning üld- ja valdkondlikud pädevused kujundatud.

1.8. Hindamise alused

Hindamisel lähtutakse gümnaasiumi riikliku õppekava üldosa sätetest. Hindamise täpsem korraldus määratakse kooli õppekavas ja iga kursuse õpijuhises. Hindamise põhiline ülesanne on toetada õppija arengut, kujundades positiivse minapildi ja adekvaatse enesehinnangu, kusjuures tähtis on õppija enda roll hindamises, andes võimalusi enesehindamiseks. Õpitulemuste kontrollimise ning hindamise vormid peavad olema mitmekesised. Õpitulemuste kontrolli ja hindamise eesmärk on saada ülevaade õpitulemuste saavutatusest ja õppija ainealasest arengust ning kasutada saadud teavet õppe tulemuslikumaks kavandamiseks. Õppija peab teadma, mida ja millal hinnatakse, mis hindamisvahendeid kasutatakse ning mis on hindamise kriteeriumid.

Kunstiainetes on hindamine eelkõige kujundav – õppimist ja arengut toetav. Hindamise eesmärk on anda õppijatele motiveerivat tagasisidet tema individuaalse arengu kohta, arendada eneseanalüüsi oskust, suunata tema enesehinnangu kujunemist ning toetada tema visuaalse/muusikalise väljendusviisi leidmist ja arendamist.

Hindamise objekt on nii tööprotsess kui ka lõpptulemus: kunstis õppeülesannete arendamise eksperimendid ja valminud tööd, visuaalne väljendusoskus ning

aruteludes osalemine, kunstiteose analüüs; muusikas teadmiste ja oskuste rakendamine ülesannete lahendamisel, suuline ja kirjalik väljendusoskus kuulatud muusikat analüüsides ning muusikamõisteid kasutades, muusika arenguloo aruteludes osalemine, uurimusliku/praktilise töö koostamine jm. Õppija osaleb aktiivselt hindamises nii oma arengu teadliku jälgimise kui ka oma valikute ja arvamuste põhjendamise kaudu.

Õppija silmapaistvat esinemist väljaspool kooli, osalemist kunsti- ja muusikaprojektides, -võistlustel ning konkurssidel võib arvestada õppe osana kokkuvõtval hindamisel.

1.8. Füüsiline õppekeskkond

Õppimine e-gümnaasiumis toimub veebipõhises e-õppe keskkonnas, kus iga õppeaine kohta on olemas spetsiaalsed e-kursused vajalike õppematerjalide ning ülesannetega ning kus toimub kodutööde esitamine ja tagasiside andmine. Kindlaksmääratud korras toimuvad ka veebipõhised konsultatsioonid, mille toimumise aeg on leitav konsultatsioonide plaanist

Kool võimaldab kasutada ainekava eesmärke toetavaid õppematerjale ja -vahendeid. Kool võimaldab siduda õpet õppija igapäevaeluga (vt VÕTA raames) ja luua individuaalse õpperaja.

2. AINEKAVAD

2.1. Muusika

Kooliastme teadmised, oskused ja hoiakud

Gümnaasiumi lõpuks õppija:

1. huvitub muusikast kui kunstiliigist, väärtustab helikultuuri eri ilminguid, teadvustab ja arendab muusikategevuste kaudu oma võimeid;
2. teadvustab ning mõistab muusika ja muusikalise suhtlemise rolli enda vaimse, füüsilise ja emotsionaalse tasakaalustamise võimalusena, identiteedi kujundajana ning ümbritseva maailma mõtestajana;
3. teadvustab oma sidet muusika ning Eesti ja maailma kultuuripärandiga;

4. teadvustab ennast rahvuskultuuri kandjana: väärtustab Eesti muusikatraditsioone ja on nende edasikandja kontserdikülastaja või harrastusmuusikuna ning osaleb laulupidudel;
5. mõistab muusika osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas;
6. seostab muusikat ja helikultuuri teiste eluvaldkondadega, mõistab kultuuri, ühiskonna, teaduse ja tehnoloogia omavahelisi seoseid;
7. kuulab, uurib ja tõlgendab, kasutades muusika väljendusvahendeid ja teadmisi;
8. on teadlik kontserdikülastaja;
9. suhtub kriitilis-loovalt muusika ja kultuurimaastiku ilmingutesse, muusikasündmustel kogetusse, oskab oma arvamusi teadmiste põhjal analüüsida ja tõlgendada;
10. mõistab enda õigusi ja kohustusi helikultuuri tarbijana, oskab hinnata muusikamaailmas tegutsevate inimeste tööd;
11. tegutseb eetiliselt ja ohutult (sh autoriõigust arvestades) nii reaalsetes kui ka virtuaalsetes kultuurikeskkondades, suhtub kriitiliselt infotehnoloogia ja meedia kujundatud keskkonda;
12. on loova eluhoiakuga ja lahendab probleeme loovalt.

Õppeaine kirjeldus

Muusikal kui universaalsel suhtlusvahendil on läbi aegade olnud tähtis osa laste ja noorte vaimsel, moraalsel ning esteetilisel kasvatamisel.

Üldhariduskooli muusikaõpetuse eesmärk on tekitada õppijas huvi muusika ja musitseerimise vastu ning kujundada harmoonilist ja loovat isiksust.

Muusikaõpetuse taotlus on luua muusikateadmiste, -oskuste ja -kogemuste süsteem, mille kujunemist toetavad ainekavas kirjeldatud oskuste õpitulemused kõikidel muusikakursustel.

Eesti ja maailma muusikakultuuri tutvustamise kaudu kujundatakse õpilaste sotsiaalkultuurilisi väärtushinnanguid ja muusikamaitset.

Muusikaloos tutvustatakse erinevaid muusika väljendusvahendeid, stiile, heliloojaid ja interpreete ning omandatakse kultuuriloolisi teadmisi. Luuakse seoseid mineviku ja nüüdisaja vahel.

Muusika kuulamisega arendatakse kuulamisoskust, tähelepanu, analüüsivõimet ja võrdlusoskust. Muusika kuulamisel tähtsustub oma arvamuse väljendamine ning selle argumenteeritud põhjendamine nii suuliselt kui ka kirjalikult, toetudes teadmistele ja muusika oskussõnavarale.

Muusika kuulamine, kontsertide külastamine ja muusikaga tegelemine rikastab tundeelu, kujundab esteetilisi hoiakuid ning kultuurilisi tõekspidamisi. Muusikaõpetuse kaudu kasvatatakse huvi muusikaoskuste arendamiseks, ning toetatakse elukestva muusikaharrastuse teket.
Õpilaste teadmisi ning silmaringi avardavad kontsertidel ja muusikaetendustel käimine ning muusikaga seotud paikade, näiteks muuseumide külastamine, mida seostatakse võimaluse korral kursuse teemadega. Ainekavast lähtuvalt kaasatakse õpilane muusika õppesisu kavandamisse oma ettepanekute ja valikutega.

E-õppes lähtutakse selle õppevormi võimalustest ning õpilase individuaalsetest oskustest ja vajadustest. Tähelepanu on õpilase individuaalse ja isikupärase mõtlemise süvendamisel.

I kursus “Uusaegse helikeele kujunemine“

Õpitulemused

Õppija:

1. võrdleb käsitletud ajastute (keskaja, renessansi ja baroki) üldkultuurilist tausta, mõistab muusika tähendust ja tähtsust ning rolli inimkonna ajaloos ja eri ajastuil;
2. eristab ja võrdleb muusikanäidete varal eri ajastute (keskaja, renessansi- ja barokiajastu) muusikat; põhjendab oma arvamust, toetudes teadmistele ning muusika oskussõnavarale;
3. leiab infot allikakriitiliselt: koostab essee, referaadi, muusikaürituse arvustuse või lühiuurimuse, kasutades infotehnoloogia ning digivõimalusi;
4. tutvub muusikaga tegelemise võimalustega, seostab muusikat enda vaimse, füüsilise ja emotsionaalse heaoluga, tutvub muusikaga seonduvate elukutsete ning õppimisvõimalustega;
5. kasutab muusikat kuulates digikeskkondi ja -rakendusi;
6. teab autorikaitse seadust ja järgib seda muusikategevustes;
7. leiab seoseid paikkonna, Eesti ja Euroopa muusikakultuuri vahel;
8. teab vanamuusikaga seotud Eesti heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ja muusika suursündmusi.

Õppesisu

Muusika mõiste, muusika teke ja olemus. Muusika roll vanadel kultuurrahvastel.

Muusika väljendusvahendid. Meloodia, rütm, tempo, tämber, dünaamika, harmoonia, vorm, faktuur.

Keskaeg. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Gregooriuse laul, missa ülesehitus, mitmehäälsuse ja noodikirja kujunemine, rüütlikultuur ja pillid.

Renessanss. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Polüfoonilise muusika areng, ilmalik laul ja seltskonnamuusika,

instrumentaalmuusika, reformatsioon ja muutused kirikumuusikas. Žanre tutvustatakse heliloojate loomingust valikuliselt muusika kuulamise kaudu.

Barokk. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Kontsertstiil, õukonnamuusika, ooperi kujunemine, kirikumuusika uued žanrid: kantaat, oratoorium, passioon. Instrumentaalmuusika areng - uued vormid ja žanrid ning pillid. Žanre tutvustatakse heliloojate loomingust valikuliselt muusika kuulamise kaudu. Heliloojad: Claudio Monteverdi, Antonio Vivaldi, Georg Friedrich Händel ja Johann Sebastian Bach.

Vanamuusika Eestis. Ansamblid Vox Clamantis, Hortus Musicus, Rondellus; varasemast muusikast inspireerunud Eesti heliloojad (nt Arvo Pärt, Cyrillus Kreek, Urmas Sisask jt); festivalid (nt Viljandi, Haapsalu ja Tartu vanamuusikafestival jt).

Mõisted: Muusika väljendusvahendid, vaimulik ja ilmalik muusika, gregooriuse laul, missa, neuma, organum, rüütlilaulik, motett, reekviem, kaanon, polüfoonia, homofoonia, reformatsioon, luteri koraal, madrigal, ansamblimuusika, ooper, aaria, kantaat, oratoorium, passioon, concerto grosso, soolokontsert, süit, prelüüd ja fuuga, kammer- ja orkestrimuusika.

Praktiliste tööde valik

- Ülesanne muusika väljendusvahendite eristamiseks ja iseloomustamiseks: kuulatakse kahte eri stiilis muusikapala, iseloomustatakse 2-3 muusika väljendusvahendit.
- Keskaja, renessansi- ja barokiajastu muusikanäidete eristamine, iseloomustamine, võrdlemine, oma arvamuse põhjendamine.
- Muusika kuulamisülesanded ja kirjalikud arutelud.
- Testid antud teema kohta.
- Iseseisvalt teabe leidmine infoallikatest.
- Kontserdi-, muusikateatri või muuseumikülastus ja arvamuse avaldamine / arvustuse kirjutamine.

II kursus “Klassitsism ja romantism. Rahvuslikkuse kujunemine muusikas”

Õpitulemused

Õppija:

1. leiab seoseid paikkonna, Eesti ja Euroopa muusikakultuuri vahel;
2. teab Eesti heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ja muusika suursündmusi;
3. võrdleb käsitletud ajastute (klassitsismi- ja romantismiajastu) üldkultuurilist tausta, loob seoseid varasemate aegade ja nüüdisaja muusikakultuuri vahel ning mõistab muusika rolli eri ajastuil;
4. eristab ja võrdleb muusikanäidete varal eri ajastute muusikat; põhjendab oma arvamust, toetudes teadmistele ning muusika oskussõnavarale;
5. leiab infot allikakriitiliselt: koostab essee, referaadi, muusikaürituse arvustuse või lühiuurimuse, kasutades infotehnoloogia ning digivõimalusi;
6. tutvub muusikaga tegelemise võimalustega, seostab muusikat enda vaimse, füüsilise ja emotsionaalse heaoluga, teab muusikaga seonduvaid elukutseid ning õppimisvõimalusi;
7. väljendab oma arvamust ning analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid muusikaüritusi ja õppekäike, rakendades omandatud teadmisi ning muusikasõnavara;
8. kasutab muusikat kuulates digikeskkondi ja -rakendusi;
9. teab autorikaitse seadust ja järgib seda muusikategevustes.

Õppesisu

Klassitsism. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Instrumentaalmuusika vormid ja žanrid, klassikalise sümfooniaorkestri kujunemine, ooperi areng. Viini klassikud Franz Joseph Haydn, Wolfgang Amadeus Mozart, Ludwig van Beethoven. Žanre tutvustatakse heliloojate loomingust valikuliselt muusika kuulamise kaudu.

Romantism. Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Kammerlaul, klaveri- ja teised instrumentaalsed väikevormid, orkestrimuusika areng, sümfoonia, programmiline muusika, (sümfooniline poeem ja süit), lavamuusika areng (ooper, operett, ballett). Rahvuslikud koolkonnad: Vene-, Norra ja Soome muusika. Žanre tutvustatakse heliloojate loomingust valikuliselt muusika kuulamise kaudu. Heliloojad: Franz Schubert, Fryderyk Chopin, Ferenc Liszt, Johannes Brahms, Giuseppe Verdi, Richard Wagner, Pjotr Tšaikovski, Edvard Grieg, Jean Sibelius.

Käsitletud ajastute ja stiilide muusika Eesti teatrites ja kontserdisaalides nüüdisajal, klassikalised esituskoosseisud: sümfooniaorkestrid, kammeransamblid, koorid; interpreedid.

Mõisted: Sümfooniline muusika, sümfoonia, sonaat, keelpillikvartett, instrumentaalkontsert, kammerlaul, klaveriminiatuurid (etüüd, prelüüd, nokturn, ballaad, eksprompt, rapsoodia jt), programmiline muusika, sümfooniline poeem, sümfooniline süit, lavamuusika, ooper, ballett, operett, interpreet, virtuoos, atonaalsus, tonaalsus, dodekafoonia, kromaatiline helirida, dissonants.

Praktiliste tööde valik

- Klassitsismi ja romantismi muusikanäidete eristamine, iseloomustamine, võrdlemine, oma arvamuse põhjendamine.
- Muusika kuulamisülesanded ja kirjalikud arutelud.
- Testid antud teema kohta.
- Iseseisvalt teabe leidmine infoallikatest.
- Kontserdi-, muusikateatri või muuseumikülastus ja arvamuse avaldamine / arvustuse kirjutamine.

III kursus “Eesti muusikalugu”

Õpitulemused

Õppija:

1. leiab seoseid paikkonna, Eesti ja Euroopa muusikakultuuri vahel;
2. teab Eesti heliloojaid, interpreete, dirigente, ansambleid, orkestreid ja muusika suursündmusi;
3. tunneb eesti pärimusmuusikat, rahvusliku muusikakultuuri sünni- ja arengulugu ning loob seoseid Eesti muusikakultuuri mineviku ja nüüdisaja vahel;
4. võrdleb käsitletud ajastute (keskaja, renessansi, baroki, klassitsismi, romantismi, 20. sajandi) üldkultuurilist tausta; loob seoseid varasemate aegade ja nüüdisaja muusikakultuuri vahel ning mõistab muusika rolli eri ajastui
5. eristab ja võrdleb muusikanäidete varal eri ajastute muusikat; põhjendab oma arvamust, toetudes teadmistele ning muusika oskussõnavarale
6. leiab infot allikakriitiliselt: koostab essee, referaadi, muusikaürituse arvustuse või lühiuurimuse, kasutades infotehnoloogia ning digivõimalusi;
7. teeb valiku muusikaga tegelemise võimalustest, seostab muusikat enda vaimse, füüsilise ja emotsionaalse heaoluga, teab muusikaga seonduvaid elukutseid ning õppimisvõimalusi;
8. väljendab oma arvamust ning analüüsib kuulatud ja/või virtuaalseid muusikaüritusi ja õppekäike, rakendades omandatud teadmisi ning muusikasõnavara;
9. kasutab muusikat kuulates digikeskkondi ja -rakendusi;
10. teab autorikaitse seadust ja järgib seda muusikategevustes.

Õppesisu

Pärimusmuusika. Folkloor, regilaul ja regilaulu liigid, rahvapillid, rahvatantsud, uuem rahvalaul, laulumängud. Pärimusmuusika seosed nüüdisajaga. Muusikanäited eesti pärimusmuusikast.

Rahvuslikkuse kujunemine Eesti muusikas. Koorikultuuri ja laulupidude traditsiooni kujunemine ning seosed nüüdisajaga. Esimesed rahvuslikud heliloojad. Muusikanäidete valik järgmiste heliloojate loomingust: Aleksander Kunileid, Friedrich Saebelmann, Karl August Hermann.

20. sajandi I poole muusikastiilid ja suunad (hilisromantism, impressionism, ekspressionism, neoklassitsism). Ajastu kultuurilooline taust ja muusika väljendusvahendid. Muusikastiile tutvustatakse muusika kuulamise kaudu järgmiste heliloojate loomingust: Gustav Mahler, Richard Strauss, Claude Debussy, Maurice Ravel, Igor Stravinski, Arnold Schönberg.

Eesti professionaalse muusikakultuuri kujunemine. 20. sajandi I poole muusikastiilide ja suundade mõjud Eesti heliloojate loomingus. Eesti esimesed professionaalsed heliloojad ja muusikud, esimesed sümfoonilised ja vokaalsümfoonilised suurteosed eesti muusikas. Rahvusliku helikeele kujunemine koorimuusikas, vokaal- ja instrumentaalmuusikas ning lavamuusikas. Muusikanäidete valik järgmiste heliloojate loomingust: Miina Härma, Mihkel Lüdig, Rudolf Tobias, Artur Kapp, Mart Saar, Cyrillus Kreek, Heino Eller, Eduard Tubin.

Ülevaade 20. sajandi II poole muusikastiilidest ja -suundadest (avangardism, minimalism, postmodernism). Muusikastiile tutvustatakse muusika kuulamise kaudu valikuliselt järgmiste heliloojate loomingust: John Cage, Pierre Boulez, Karlheinz Stockhausen, Steve Reich, Philip Glass.

Eesti muusika ja muusikaelu 20. sajandi II poolel. 20. sajandi II poole muusikasuundade peegeldused eesti koori- ja instrumentaalmuusikas. Uued suunad 21. sajandil. Rahvuskultuuri kaotused 1940-1955, süvamuusika arengusuunad nõukogude okupatsiooni tingimustes, laulev revolutsioon, muusika taasiseseisvunud Eestis. Muusikanäited valikuliselt järgmiste heliloojate loomingust: Eduard Tubin, Gustav Ernesaks, Veljo Tormis, Ester Mägi, Eino Tamberg, Jaan Rääts, Arvo Pärt, Lepo Sumera, Raimo Kangro, Alo Mattiisen, Urmas Sisask, Erkki-Sven Tüür, Tõnu Kõrvits, Helena Tulve, Pärt Uusberg jt.

Mõisted: Rahvamuusika, pärimusmuusika, kunstmuusika, regilaul, regivärss, uuem rahvalaul, vaimulik rahvalaul, rahvapillid, *liedertafel*`i-stiil, rahvusromantism, rahvuslik ärkamisaeg, laulupidu, hilisromantism, impressionism, neoklassitsism, ekspressionism, avangardism, postmodernism, minimalism, kromaatiline helirida, dissonants, konsonants, atonaalsus, tonaalsus, dodekafoonia, aleatoorika, eklektika, *happenig* ja *performance* (tegevuskunst), elektronmuusika, klaster, multimeedia, tintinnabuli, nüüdismuusika, tegevuskunst, popmuusika, levimuusika, süvamuusika.

Praktiliste tööde valik

- Eesti rahvamuusika muusikanäidete eristamine, iseloomustamine, võrdlemine, oma arvamuse põhjendamine.
- Kaasaegse regilaulu teksti loomine.
- Perekonna pärimuse kogumine/tutvustamine (nt perekonna jõulutraditsioonide kohta).
- Muusika kuulamistestid.
- 20. ja 21. sajandi muusikastiilide ning nende peegelduste eristamine eesti heliloojate loomingus; muusikanäidete iseloomustamine, võrdlemine, oma arvamuse põhjendamine.
- Muusika kuulamisülesanded ja kirjalikud arutelud.
- Testid antud teema kohta.
- Iseseisvalt teabe leidmine infoallikatest.
- Kontserdi-, muusikateatri või muuseumikülastus ja arvamuse avaldamine / arvustuse kirjutamine.

2.2. Kunst

Kooliastme teadmised, oskused ja hoiakud

Gümnaasiumi lõpuks õppija:

1. teadvustab oma sidet kunsti ja visuaalkultuuriga ning Eesti ja maailma kultuuripärandiga;
2. loob, uurib ja tõlgendab, kasutades kunsti ja visuaalkultuuri väljendusvahendeid, teadmisi ning meetodeid;
3. mõtestab ning reflekteerib eri kultuurinähtusi, enda ja kaasõppijate loometegevust;
4. mõistab kunsti osatähtsust nüüdisaegses ühiskonnas;
5. osaleb kunstide suhtluses tõlgendamist vajava sõnumi edastaja ning vastuvõtjana informeeritult ja kriitiliselt;
6. on loova eluhoiakuga ja lahendab probleeme loovalt;
7. järgib üldiselt autoriõiguse seadust visuaalide loomisel, tarbimisel ja jagamisel.

Õppeaine kirjeldus

Kunsti õppeaine roll on aidata õppijal rakendada oma võimeid kunsti ja visuaalkultuuri loojana ning sellega suhestujana, seega ka kultuurikandjana. Kunst õppeainena tugineb ülesehituselt visuaalkultuurile ning arendab visuaalset kirjaoskust, mida on tänapäeva maailmas edukaks toimetulekuks vaja igaühele. Kunst toetab õppija loovust ja isiksuseomadusi, mis annavad eeldused mistahes inimtegevuse valdkonnas probleeme uut viisi lahendada, jõuda originaalsete, kasulike, eetiliste ja vähemalt looja jaoks soovitud tulemusteni.

Õppeaine lähtealused on:

- maailma kunsti ja visuaalkultuuri laiahaardeline käsitlemine. Kunstipädevuse omandamist toetab maailma kunsti ja visuaalkultuuri käsitlemine nii nüüdisaegses kui ka ajaloolises kontekstis;
- kunsti vormide ja tähenduste pidev muutumine, eksperimentaalsus ja areng, mis võivad ühiskonda proovile panna. Kunsti pidev uuenemine peegeldab muutusi nii teadustes kui ka ühiskonnas, väärtustes ja hoiakutes;
- õpetaja on aktiivne kunstiga suhestuja, kes toetab õpilasi kultuuri muutuvas mitmekesisuses;
- kunsti õppeaines on võrdselt oluline nii kunstikogemus kui ka õppimiskogemus.

Kunsti õppimine toetab kõigi riikliku õppekava üldpädevuste arengut. Õppeainete lõimimine teiste valdkondadega ja läbivate teemade käsitlemine võimaldavad õpilasel rakendada teadmisi ja oskusi eri olukordades, kujundada väärtushoiakuid ning mõista ühiskonna arengut.

Kunstiainete hindamine täiskasvanud õppijatele suunab ja julgustab õppima, säilitades huvi kunsti vastu. Õppijad saavad mitmekülgset tagasisidet oma töössesuhtumise, töö ja individuaalse arengu kohta, mis toetab positiivse minapildi ja adekvaatse enesehinnangu kujunemist. Hindamine hõlmab eneseanalüüsi ja õpetaja tagasisidet tulemuslikkuse kohta. Õpilasi kaasatakse enese- ja kaaslaste hindamisse. Kujundav hindamine on oluline eneseusu toetamisel ja õpilase võimete arendamisel.

I kursus „Kunst ja kunstiajalugu“

Õpitulemused

Õppija:

1. tunnetab kunsti võimalusi ning näeb selle rakendusi nii enese elu ja tegevuse kui maailma mõtestamise, mõjutamise ja kujundamise vahendina;
2. orienteerub kunstiajaloo põhilistes küsimustes ja arenguetappides esiajast 19. sajandi kolmanda veerandini;
3. mõistab kunsti ja visuaalkultuuri seoseid ühiskondlike protsesside ning teiste valdkondadega;
4. väärtustab ümbritsevat elukeskkonda ja visuaalkultuuri pärandit;
5. orienteerub kunsti, arhitektuuri ja disaini valdkondadega seotud elukutsetes ja edasiõppimisvõimalustes;
6. uurib ning kasutab teadlikult ja põhjendades visuaalseid kujutisi;
7. järgib üldiselt autoriõiguse seadust visuaalide loomisel, tarbimisel ja jagamisel;
8. iseloomustab eri allikate põhjal kunstnike loomingut, kirjeldab vormi, kunstilist kujundit ja konteksti;
9. käib iseseisvalt kultuuriasutustes ja -sündmustel, oskab leida ning kriitiliselt hinnata eri keskkondades pakutavat infot.

Õppesisu

Kunsti roll eri ajastuil. Kunsti mõiste ja selle muutumise ajalugu. Kunstnik, teos ja vaataja oma kaasajas. Kunstiteoste analüüsi ja tõlgendamise erinevad meetodid (nt vormiline, märgiline, sotsiaalne) ja vormid (nt kunstikriitika, retsensioon, kirjandusteos, kunstifilm). Kunstikultuuri üldistav ajatelg. Üldistava ajatelje käsitlemisel on olulisim selgitada ja põhjendada kunsti muutumist. Peamiste faktide ja näidete abil luuakse seosed ühiskondlike põhjuste, kunsti ja ajastu mõtteviisi vahel. Erialase sõnavara omandamine. Vanimad kõrgkultuurid. Esiaja kujutised. Mesopotaamia. Egiptus. Antiikaja kunst. Vana-Kreeka. Vana-Rooma. Keskaja kunst. Varakristlus ja Bütsants. Romaanika. Gootika. Kunst ja religioon. Kunst Itaalias ja põhja pool Alpe. Inimesekeskse maailmapildi kujunemine. Kunst

ja teadus. Trükikunsti leiutamine. Barokk. Baroki suunad ja rokokoo. Õukonnakunstist argielu kujutamiseni. Võimalusel 18. ja 19. sajandi kunst. Klassitsism. Antiikpärandi mõju ja valgustusajastu ideed. Vaimu ja võimu arhitektuur. Romantism. Realism. Eesti rahvusliku kunsti sünd.

Põhimõisted: kunstiliik, profaanarhitektuur, kunstistiil, antiik, klassikaline, romaanika, gootika, renessanss, barokk, rokokoo, klassitsism, romantism, akadeemiline kunst, rahvuslik kunst.

Praktilised tööd:

- Gümnaasiumi lõputöö – loovtöö või uurimistöö koostamine (vabatahtlik).
- Iseseisvad muuseumi ja näituste külastused või virtuaaltuuride külastused.
- Võimalusel isiklik looming, kus kasutatakse traditsioonilisi ja kaasaegseid kunstivorme (maalimine, joonistamine, digikunst jne).

II kursus „Kunst ja visuaalkultuur 20. ja 21. sajandil“

Õpitulemused

Õppija:

1. tunnetab kunsti võimalusi ning näeb selle rakendusi nii enese elu ja tegevuse kui maailma mõtestamise, mõjutamise ja kujundamise vahendina;
2. orienteerub kunstiajaloo põhilistes küsimustes ja arenguetappides 19. sajandi viimasest veerandist kuni 21. sajandi teise veerandini;
3. mõistab kunsti ja visuaalkultuuri seoseid ühiskondlike protsesside ning teiste valdkondadega;
4. väärtustab ümbritsevat elukeskkonda ja visuaalkultuuri pärandit;
5. orienteerub kunsti, arhitektuuri ja disaini valdkondadega seotud elukutsetes ja edasiõppimisvõimalustes;
6. uurib ning kasutab teadlikult ja põhjendades visuaalseid kujutisi;
7. järgib üldiselt autoriõiguse seadust visuaalide loomisel, tarbimisel ja jagamisel.
8. iseloomustab eri allikate põhjal kunstnike loomingut, kirjeldab vormi, kunstilist kujundit ja konteksti;
9. käib iseseisvalt kultuuriasutustes ja -sündmustel, oskab leida ning kriitiliselt hinnata eri keskkondades pakutavat infot;
10. toob näiteid nüüdiskunsti teoste kohta, põhjendab nende seoseid muude ühiskonnaelu valdkondadega nii ajaloost kui ka tänapäevast, tuginedes teistele õppeainetele, erialakirjandusele, aimekirjandusele, popkultuurile ning meediale;
11. mõtestab esemelise ning ruumilise keskkonna või disainiнäidete esteetilisi, eetilisi, funktsionaalseid ja ökoloogilisi aspekte.

Õppesisu

Kunsti ja visuaalkultuuri muutumine. Nüüdisaegse elutunnetuse ja globaalse maailma sünd, teaduse, tehnoloogia ja linnastumise võidukäik. Kunstiteos ja kontekst: vaatajad, koht ning aeg. Autorsus, kunstnike ja vaatajate suhte muutumine. Elukeskkonna kujundamise põhimõtted: arhitektuur, disain, visuaalne meedia. 19. sajandi kunst. Klassitsism. Antiikpärandi mõju ja valgustusajastu ideed. Vaimu ja võimu arhitektuur. Romantism. Realism. Eesti rahvusliku kunsti sünd. 19. sajandi kunsti mõju kaasaja kunstile. Kunst moderniseeruval ajastul. 19.

sajandi lõpu kunst: impressionism, postimpressionism, juugend ja sümbolism. Fotograafia ja illustreeritud ajakirjandus. 20. sajandi esimese poole kunst. Modernistliku kunsti suunad: fovism, ekspressionism, futurism, kubism, abstraktsionism, sürrealism. Avangard. Esimene maailmasõda ja dadaism. Modernistlik arhitektuur ja disain. Funktsionalism. Teise maailmasõja järgne kunst. Külm sõda: abstraktne ekspressionism versus figuratiivne kunst. Üleminek modernismist postmodernismi. Popkunst USAs ja Euroopas. Kontseptualism kui nüüdisaegse kunsti alusprintsiip. Postmodernism ja nüüdiskunst. Postmodernistlik kunst.. Kunst avalikus ruumis, tänavakunst. Kunstimeediumide paljus: maal, graafika, skulptuur, installatsioon, fotokunst, videokunst, tegevuskunst, interaktiivne meediakunst, helikunst, netikunst jt. Teemade ja seisukohtade paljusus 21. sajandi kunstis: teadus, innovatsioon, ökoloogia, identiteet, soolisus, feminism, postkolonialistlik kunst, eetika jne. Rahvusvahelised nüüdiskunsti näitused ja kunsti globaliseerumine. Arhitektuur 20. ja 21. sajandil. Keskkond. Disain. Visuaalne meedia. Arhitektuuri ja disaini valdkonnad (tootedisain, mood, graafiline disain jne).

Ehitatud keskkonna arengusuunad seoses ühiskonna, tehnoloogia ning inimese mõtteviiside muutumisega.

Disain ja inimsõbralik elukeskkond: innovatsioon, targad materjalid, keskkonnateadlikkus. Disainiprotsess – probeemilahendus. Meediakeskkond ja visuaalne kommunikatsioon. Kultuuripärandi kaitse. Autoriõigus. Kunsti, arhitektuuri ja disainiga seotud elukutsed. Eesti kunst ja arhitektuur 20. ja 21. sajandil.

Põhimõisted: modernism, impressionism, post- ja neoimpressionism, juugend, sümbolism, fovism, kubism, abstraktsionism, futurism, dadaism, sürrealism, sotsialistlik realism, popkunst, opkunst, kontseptualism, happening, performance, neodada, hüperrealism, postmodernism, nüüdiskunst.

Praktilised tööd:

- Võimalusel isiklik looming, kus kasutatakse traditsioonilisi ja kaasaegseid kunstivorme (maalimine, joonistamine, digikunst jne).
- Gümnaasiumi lõputöö – loovtöö või uurimistöö koostamine (vabatahtlik).
- Võimalusel iseseisvad töötubade külastused või veebikursused, mis tutvustavad uusi tehnikaid ja lähenemisviise.

- Kunstinäituse või galerii külastus, et tutvuda otse allikast pärineva materjaliga ja saada inspiratsiooni, analüüsida